



DE VERKES VAN LIMBURG ZIJN SLIM GENOEG

‘Die verkes zaten gisteravond hier te snuffelen en te wroeten, vlak onder mijn slaapkamerraam’, legt boer Leon Peters in plat-Limburgs uit aan jager Bart Hanssen. Samen met Henk, de broer van Leon, lopen ze gedrieën het veld met gele mosterdplanten in. En ja hoor, wroetsporen genoeg van wilde zwijnen. ‘Vanavond gaan we hier in de buurt onze hoogzit plaatsen’, besluit Bart.

Tekst en foto's Douwe Anne Verbrugge



Bart Hanssen is secretaris van wildbeheereenheid 'Tussen Maas en Roer'. Een WBE met zo'n 45 jagers, in het midden van Limburg. Een gebied met dorpjes en buurtschappen die luisteren naar namen als Reutje, Linne, Herten, Sint Odiliënberg, Maria-Hoop en Vlodrop.

Bron van informatie

Bart is hier opgegroeid. Hier voelt hij zich thuis. 'Ik denk dat ik me daarom ook zo op mijn gemak voel bij types als Henk en Leon, de twee vrijgezelle broers die deze boerderij uit 1737 runnen', vertelt de 34-jarige Hanssen als hij weer in de auto zit op zoek naar een goede locatie voor de hoogzit. 'Schitterende mannen. Ze woonden hier tot vorig jaar met een derde broer. Ook ongetrouwd. Hij is vorig jaar overleden. Die derde broer was trouwens ook jager. De broers zijn een bron van informatie voor mij. Want hoewel ik hier minstens drie keer in de week te vinden ben; zij zijn hier dag en nacht.'

Zeug met biggen

Net als Henk en Leon ervaart Bart een historische verbondenheid met deze streek. 'Als ik in de avond-schemer plaatsneem op mijn hoogzit, dwalen mijn

gedachten wel eens af. En beeld mij in hoe het hier drie eeuwen geleden was. Met een paar grote oude boerderijen, hun tiendschuren en wat keuterboertjes. Daarom jaag ik het liefst hier. In dit prachtige jachtveld. En ja, toen liepen de wilde zwijnen er ook al.'

Eigenlijk heeft Bart het niet over 'wilde zwijnen'. 'Hier zeggen we 'verkes.' Er lopen een heleboel verkes in Midden-Limburg. In het kader van het nulstandbeleid mogen wilde zwijnen er het hele jaar geschoten worden. 'Wat voor Friesland de ganzen zijn, zijn voor ons de wilde zwijnen. En net als met de ganzen is het ook heel lastig om het aantal zwijnen grondig te reduceren. Schieten op een zeug met biggen doen we absoluut niet. Dat hoort tot onze ongeschreven regels. Los van het feit dat het niet weidelijk is om te doen, bereik je er niets mee. De biggen die opgroeien zonder moeder worden een soort zwerfjongeren die voor nog veel meer overlast zorgen.'

Wat het wilde zwijn zo interessant maakt, is de onvoorspelbaarheid van zijn gedrag



Mobiele hoogzit

Met z'n bestelautootje hobbelt Bart over de zand- en leemwegen die tot het terrein van de boerenbroers Peters behoren. Op de scheiding tussen het mosterdveld en het weideveld voor een koppel droge koeien, wordt Bart extra alert. 'Kijk, zie je hier de haren aan het prikkeldraad?' roept hij enigszins opgewonden. 'Het zijn van die typische stugge haren van wilde zwijnen. Hier loopt een wissel, een varkenspaadje zeg maar. Ik weet wel waar we de hoogzit moeten installeren voor vanavond!' Uit de auto haalt hij een mobiele hoogzit. 'Die dingen zijn echt ontzettend handig.' Met een spanbandje wordt de hoogzit vergrendeld aan een 80-jarige eikenboom die perfect uitzicht biedt op het schootveld. 'In de provincie Limburg hebben we zo'n 20.000 hectare maïs. Welbeschouwd een ecologische hoofdstructuur voor de verkes. Als de boeren gaan oogsten, is het heel praktisch om zo'n mobiele hoogzit aan de randen op te zetten.'

Oerbeest

De jager legt met gepaste trots uit dat hij zich wil specialiseren in de jacht op wilde zwijnen. 'Je moet echt je best doen om een verken slimmer af te zijn. Geduld is een schone zaak. Het kost gemiddeld zo'n 40 aanzituren om een wild zwijn te schieten. Bij een ree is het allemaal veel makkelijker. Als een ree zich twee dagen lang in de vooravond op eenzelfde weijtje begeeft, weet je dat ie er hoogstwaarschijnlijk op dag drie ook zal zijn. Bij een wild zwijn is dat echt anders. Daarbij is het echt een oerbeest. Keihard. Maar wat het wilde zwijn voor mij zo interessant maakt, is de onvoorspelbaarheid van zijn gedrag. Het is meer dan alleen met een geweer op een hoogzit plaatsnemen en een wild zwijn schieten. Zijn gedrag moet je weten te doorgronden. Ik ben daarom vaker in het veld zonder dan met geweer. Zichtbaar zijn voor de boeren en omwonenden is echt belangrijk. Praatje maken, informatie inwinnen en ook jezelf kenbaar maken. Hier in de buurt



‘Kijk, zie je hier de haren aan het prikkeldraad?’ roept Hanssen enigszins opgewonden



ligt een recreatiepark. Op weg naar mijn hoogzit ontmoette ik onlangs een vakantieganger uit Amsterdam. Door mijn uitdossing en bepakking dacht hij dat ik onderdeel uitmaakte van een militaire oefening. Als een voorlichter heb ik een uur lang gepraat met de toerist over nut en noodzaak van de jacht. En ja, mijn jachtavond was wel naar de knoppen, maar ik vind het minstens zo belangrijk en leuk om uit te leggen waarom en wat we als jagers doen.’

WhatsApp

Voordat Bart huiswaarts keert voor het avondeten, bezoekt hij nog snel een ander terrein. Jachthond Sizou, een heidewachtel, mag eindelijk de auto uit en snuffelt zich meteen suf. ‘Tjonge, ze zijn hier flink bezig geweest’, inspecteert Bart. ‘Tja een maïsveld en volop eikenbomen. Het is een goed mastjaar, de grond ligt bezaaid met eikels. Wim, één van de jachthouders, kan hier een goede avond

hebben.’ Onenigheid om de beste plekjes hebben de jagers nooit. ‘Via de Whatsapp houden we elkaar op de hoogte wie, wanneer en vanaf welke hoogzit gaat jagen.’ Een wandelaar die zijn hond uitlaat, groet vriendelijk en maakt een kort praatje met Bart. ‘Tis ons-kent-ons. Maar tegelijk maakt deze wandelaar mij er opnieuw op alert dat dit een relatief populair wandelpad is. Eenmaal op de hoogzit in de avondschemer moet je je altijd bewust blijven dat er wel eens een mountainbiker voorbij kan vliegen of dat er een vriend stelletje zich in de bosjes ophoudt.’

Rode wijn en tomaten

Thuis in zijn woning in Hertfen staat er heel toepasselijk wild zwijn op het menu. ‘Beetje rode wijn, wat tomaten, een snufje peper en zout en een teentje knoflook. Meer niet’, legt Loes, vrouw van Bart, uit. ‘Anders proef je het vlees niet meer. En dan minstens drie uur laten pruttelen. Hoe langer hoe beter.’ Zonen Sep en Jip showen papa’s trofee: de houwers van een meer dan 100 kilo wegende Limburgse keiler. Buiten slaat de schemer inmiddels snel toe. Thermokleding wordt uit de kast getrokken, het geweer uit de kluis gehaald en een snelle afscheidsoen voordat Bart in zijn laarzen springt. Op pad.

Uil op hoogzit

Met een lichtsterke verrekijker speurt Bart over de velden voordat hij plaatsneemt op zijn hoogzit. Zeepsopbellen uit



Leon Peters legt aan Bart Hanssen uit waar de varkens zich de afgelopen nacht ophielden



In Limburg hebben we zo’n 20.000 hectare maïs, een ecologische hoofdstructuur voor de zwijnen

een bellenblazer dwarrelen voorbij. ‘Het is bijna windstil, maar ik wil weten waar het briesje vandaan komt’, fluistert de jager. ‘Varkens ruiken en horen ontzettend goed. Hun zicht is overigens een stuk minder.’ De eerste vleermuizen vertonen zich rondom de hoogzit en het schelle geluid van een reiger verstoort voor even de serene rust over het Limburgse landschap. ‘Geen avond of ochtend is hetzelfde. Ik geniet van ieder moment. Of ik wel eens gekke dingen heb meegemaakt? Een keer was ik na een drukke dag werken een beetje in slaap gedommeld tegen de boom. Toen ik mijn ogen opendeed, zat er een uil op de beugel van de hoogzit. Onvergetelijk moment!’

Zaterdagavondvoetbal

Bart monteert de zaklamp met groen licht op zijn geweer en tuurt geregeld door zijn verrekijker. En wacht. En luistert. Vallende eikels suggereren geritsel van beesten. Maar Bart herkent het verschil in geluid als geen ander. Plots klinkt er vanuit de binnenkant van zijn jas geblied. ‘Verdorie, vergeten mijn smartphone op de trilstand te zetten.’ Een WhatsApp-berichtje... Zou er wat geschoten

zijn door een van de anderen? ‘Nee, de voetbaluitslagen van de zaterdagavond komen binnen. Een collega-jager heeft lang zitten dubben of ie vanavond voor de buis zou blijven hangen of plaatsnemen op een

hoogzit. Het is ‘buiten’ geworden, maar wel nog in contact met de andere wereld.’

In de verte slentert een ree. Een haas huppelt voorbij. Bart keert terug naar de typerende houding van een jager op een hoogzit. Soms leunend tegen de boom, dan weer hangend over de beugel. Wachtend op dat ene moment. Maar de hele avond klinkt er geen schot. ‘Ze zijn mij vanavond weer eens te slim af.’ •

